

N:o 178.

Af herr **P. Andersson** i Högkil, om införande af öppen omröstning inom Riksdagens kamrar.

Vid 1889 års riksdag väckte jag motion om införande af öppen omröstning i Riksdagens kamrar. Jag vågar nu — och med bättre hopp om framgång — åter igen draga denna efter mitt förmenande särdeles viktiga fråga under Riksdagens pröfning.

Motiveringen till min ofvan nämnda motion (n:o 1) är af följande lydelse:

»Då jag nu går att väcka förslag om införande af öppen omröstning inom riksdagen, tillåter jag mig att som inledning till en kortfattad motivering för detta förslag erinra om konstitutionsutskottets år 1873 uttalade vackra vitsord: 'det är fullkomligt sant, att den öppna omröstningen har den manliga frimodighetens tilltalande karakter'.»

»Karakteren af Riksdagens förhandlingar är ju den, att de skola vara offentliga: riksdagstrycket är tillgängligt för allmänheten, diskussionen inom kamrarne äro offentliga och allt som derunder yttras förvaras i protokollen; men vid det slutliga afgörandet af en stridsfråga — sjelfva hufvuddrabbningen — kan riksdagsmannen dölja sig bakom den slutna voteringssedeln och insvepa sig i ett hemlighetsmakeri, som står i uppenbar strid med karakteren af en fullständig offentlighet.»

»Det allt mer ökade intresse, hvarmed allmänheten omfattar Riksdagens förhandlingar, berättigar den till att kunna erhålla fullständig kännedom så

väl om det sätt, hvarpå beslutet inom riksdagen tillkomma, som ock hvarje särskild riksdagsmans åsikter i de på dagordningen stående frågorna. Jag är öfvertygad om, att allmänna opinionens kraf på öppen omröstning inom riksdagen år från år ökas och fortfarande ökas; och jag finner detta naturligt, ty svenska folket har obestriddigen rätt att kontrollera, huru dess representanter i nationalförsamlingen fullgöra sitt ansvarsfulla och magtpåliggande uppdrag.»

»Konstitutionsutskottet har 1886 medgifvit, 'att i länder, hvarest den öppna omröstningen har häfd, densamma på ett tillfredsställande sätt bestått profvet'. Sådana länder äro, så vidt jag vet, Norge, Danmark, England, Frankrike, Tyskland, Belgien, Italien och Norra Amerikas Förenta stater. Alltså både många och goda föredömen.»

»Bland skäl, som blifvit anförda mot den öppna omröstningen, är svårigheten att finna ett antagligt sätt att gå till väga för att få en fråga afgjord, då rösterna befinnas lika delade; men då man i så många andra länder lyckats öfvervinna denna svårighet, bör det äfven lyckas hos oss. För min del tvekar jag icke att i sådana undantagsfall lemna den afgörande rösten åt talmännen, ty jag hyser förtroende till deras fosterlandskärlek, omdömesförmåga och sjelfständighet — egenskaper, som jag hoppas alltid skola komma att utmärka Riksdagens talmän — men jag anser det i hög grad olämpligt att, såsom nu är fallet, lemna afgörandet åt den nyckfulla, oberäkneliga och oansvariga slumpen i form af en förseglad voteringsedel, som med skäl blifvit kallad en nödfallsutväg, ett oting. Skulle emellertid den omständigheten, att talmännen utnämnas af konungen, möjligen i något afseende skada reformen, varder detta ett ytterligare skäl till de många andra, som tala för sådan förändring af grundlagarne, att kamrarne finge, i likhet med andra folkrepresentationer, sjelfva välja sina talmän.»

»Att öppet och ärligt uttala sin öfvertygelse är kärt för hvarje sjelfständig, redbar och tänkande man; för riksdagsmannen är det en skyldighet. Må man derfor sätta honom i tillfälle att äfven vid omröstningar med 'den manliga frimodighetens tilltalande karakter' öppet afgifva sin röst och visa, att det hos honom finnes en man bakom ordet.»

Denna motivering eger fortfarande giltighet och har — jag dristar påstå det — vunnit ökad styrka.

Motionen blef emellertid af konstitutionsutskottet afstyrkt (utlåtande n:o 2).

De skäl, som af konstitutionsutskottet anfördes för afslag på motionen, kunna efter min öfvertygelse *icke* uppväga de skäl, som blifvit anförda för

bifall till densamma, dels uti motionen och dels under debatten i Andra Kammaren den 20 mars 1889 (II: 22: 2).

Ett, må hända det hufvudsakligaste, bland de skäl, som blifvit anförda mot den öppna omröstningen, bortfaller, om — såsom jag önskar och hoppas — Riksdagen godkänner konstitutionsutskottets nu framlagda utlåtande n:o 3 angående ändring af § 52 i regeringsformen och § 33 i riksdagsordningen, så att Riksdagens kamrar sjelfva få utse sina talmän.

På grund af hvad jag nu anført tager jag mig friheten föreslå,

att i stället för sista stycket i § 60 riksdagsordningen må införas:

Omröstning skall ske öppet efter namnupprop. Befinnas rösterna lika delade, afgöre talmannen;

att senare delen af § 65 riksdagsordningen »för att vid sådan omröstning — — — — genast förstöras» må ändras och erhålla följande lydelse:

Om vid sammanräkning af de afgifna rösterna dessa befinnas lika delade, afgöre talmannen i Andra Kammarren; samt

att i sammanhang dermed § 75 riksdagsordningen erhåller följande lydelse:

Vid alla val, hvilka alltid skola ske med slutna sedlar, iakttages etc. etc. (likasom förut).

Stockholm den 16 mars 1891.

P. Andersson,

Högkil.